

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Wybrane zagadnienia gerontologii społecznej		brak	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Socjologii Ogólnej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Praca socjalna	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	asystent seniora
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Piotr Czekanowski, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Wykład		1 ECTS	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin zajęć - 0,5 ECTS	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin pracy własnej studentów - 0,5 ECTS	
Liczba godzin		Razem 30 godz.	
Wykład: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Zaliczenie na ocenę, czyli należałoby napisać: Zaliczenie na ocenę dokonywane jest w oparciu o stopień opanowania materiału obejmującego podstawowe zagadnienia omówione na wykładach oraz zawarte w zaproponowanej do przeczytania literaturze	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
zakładany efekt uczenia się	kolokwium		
	Wiedza		
S1P_W04	+		
S1P_W05	+		
S1P_W09	+		
	Umiejętności		
S1P_U03	+		
	Kompetencje		
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
A. Wymagania formalne			

brak

B. Wymagania wstępne

brak

Cele kształcenia

We współczesnym świecie mamy do czynienia z nasilającym się procesem starzenia się ludności, który będzie ulegał jeszcze większemu przyspieszeniu w najbliższej przyszłości. Ze społecznymi konsekwencjami tego demograficznego procesu spotykamy się niemal na co dzień i to w wielu obszarach życia społecznego. W związku z opisywaną sytuacją głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów z interdyscyplinarną wiedzą odnoszącą się do zbiorowości ludzi starych oraz ich otoczenia aby mogli zrozumieć złożoność i wielowymiarowość zjawisk odnoszących się do tej fazy życia, jaką jest starość oraz wykorzystać tę wiedzę w pracy zawodowej.

Treści programowe

1. Starzenie się ludności w świetle nowych prognoz demograficznych.
2. Podejście ilościowe, jakościowe i mieszane w badaniach gerontologicznych.
3. PolSenior 2 – największe polskie badanie ludzi starszych.
4. Człowiek stary - stereotyp, uprzedzenia, dyskryminacja.
5. Przemoc wobec ludzi starszych.
6. Aktywność i aktywizacja osób starszych.
7. Mobilność starszego pokolenia.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

1. Aspekty medyczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne starzenia się ludzi w Polsce. PolSenior, 2012, M. Mossakowska, A. Więcek, P. Błędowski (red.), Termedia Wydawnictwa Medyczne, Poznań.
2. Badanie poszczególnych obszarów stanu zdrowia osób starszych, w tym jakości życia związanej ze zdrowiem - PolSenior2, 2021, P. Błędowski, T. Grodzicki, M. Mossakowska, T. Zdrojewski (red. nauk.) - w druku.
3. Czekanowski P., 1999, Gerontologia a nauczanie pracy socjalnej, [w:] Praca socjalna, działalność pozarządowa i edukacyjna: nowe wyzwania i potrzeby, "Zeszyty Pracy Socjalnej" (zeszyt czwarty), UJ, IS, Kraków.
4. Czekanowski P., 2012, Społeczne aspekty starzenia się ludności w Polsce. Perspektywa socjologii starości, Wydawnictwo UG, Gdańsk.
5. Czekanowski P., 2020, Quantitative and qualitative interviews in older people research: specificity and usability of the research tool, [w:] Researching Ageing. Methodological Challenges and their Empirical Background, M. Łuszczczyńska (Ed.), Routledge, London and New York (seria: Routledge Advances in Research Methods).
6. Czekanowski P., 2021, Report on the research on old age in Poland (publikacja wydana w ramach międzynarodowego Projektu "Global Ageing Research Partnership", NAWA: http://garp.upjp2.edu.pl/wp-content/uploads/2021/09/GARP_Report_Poland.pdf).
7. Czekanowski P., Załęcki J., Brosz M., 2013, Gdańska starość. Portret socjologiczny mieszkańców Gdańska w wieku 65+, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk.
8. Człowiek stary w rodzinie i społeczeństwie, 2013, A. Kotlarska-Michalska (red.), Roczniki Socjologii Rodziny, t. XXIII, Wydawnictwo UAM, Poznań.
9. Encyklopedia starości, starzenia się i niepełnosprawności, tomy 1-5, 2017, A. A. Zych (red. nauk.), Thesaurus Silesiae, Katowice.
10. Knopf N. P., Adamek M., 2005, Przyszłość pracy socjalnej a starzenie się: "wszystko, co stare jest znowu aktualne", [w:] Postępy w pracy socjalnej, J. G. Daley (red.), Wyd. WSP TWP w Warszawie, Warszawa.
11. Łuszczczyńska M., Gerontologiczna praca socjalna, „Praca Socjalna”, 5 (33)/2017
12. O społecznym znaczeniu tożsamości, miejsca i czasu życia. Szkice socjologiczne i gerontologiczne. Księga dedykowana prof. Brunonowi Synakowi, 2013, D. Rancew-Sikora, C. Obracht-Prondzyński, M. Kaczmarczyk, P. Czekanowski (red.), Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk.
13. Senior wobec realiów współczesności, 2018, M. H. Herudzińska, I. Przybył (red. nauk.), Wyd. Nauk. WNS UAM, Poznań.
14. Szatur-Jaworska B, Błędowski P., Dziegielewska M., 2006, Podstawy gerontologii społecznej, ASPRA-JR, Warszawa.
15. Woźniak Z., 2016, Starość. Bilans – zadanie – wyzwanie, Wyd. Nauk. WNS, UAM, Poznań.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

Jedna z publikacji wymienionych w p. A1 i B.

B. Literatura uzupełniająca

1. Aktualne badania z zakresu gerontologii, „Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne”, t. 10, nr 1/2020.
2. Błędowski P., 2002, Lokalna polityka społeczna wobec ludzi starych, SGH, Warszawa.
3. Fabiś A., Wawrzyniak J. K., Chabior A., 2015, Ludzka starość. Wybrane zagadnienia gerontologii społecznej, Impuls, Kraków.
4. Halicka M., 2004, Satysfakcja życiowa ludzi starych, AMB, Białystok.
5. Kubiak M., 2016, Polityka społeczna wobec ludzi starych w Polsce na tle współczesnych przemian społeczno-gospodarczych, Wydawnictwo UG, Gdańsk.
6. Ku socjologii starości. Starzenie się w biegu życia jednostki, Ł. Krzyżowski, J. Mucha (red.), 2011, Wyd. AGH, Kraków.
7. Niezabitowski M., 2007, Ludzie starsi w perspektywie socjologicznej. Problemy uczestnictwa społecznego, BPS, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”,

Katowice.

8. O sposobach mówienia o starości. Debata, analiza, przykłady, 2014, red. B. Szatur-Jaworska, RPO, Warszawa.
9. Polska starość, 2002, 2003, praca zbiorowa pod red. B. Synaka, Wydawnictwo UG, Gdańsk.
10. "Przegląd Socjologiczny", 2013, t. LXII/2, ŁTN (numer poświęcony problematyce starości).
11. Publiczna troska, prywatna opieka. Społeczności lokalne wobec osób starszych, 2011, M. Raclaw (red.), ISP, Warszawa.
12. Realność złego starzenia się. Poza polityczną i społeczną powinnością, 2015, L. Buliński (red. nauk.), Wyd. A. Marszałek, Toruń.
13. Relacje międzypokoleniowe we współczesnych polskich rodzinach, 2014, P. Szukalski (red.), Wyd. UŁ, Łódź.
14. Socjologia starzenia, J. Perek-Białas i A. Hoff (red. nauk.), „Studia Socjologiczne” 2/2015 (217).
15. Społeczne aspekty starzenia się i starości, M. Halicka, J. Halicki, K. Czykier (red.), „Pedagogika Społeczna”, 2018, nr 3 (69).
16. Starość - jak ją widzi psychologia: Szanse rozwoju w starości, 2020, M. Kielar-Turska (red.), Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków.
17. Starość, język, komunikacja: nowe obszary logopedii, 2020, S. Milewski, K. Kaczorowska-Bray, B. Kamińska (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
18. Steuden, S., 2011, Psychologia starzenia się i starości, PWN, Warszawa.
19. Stuart-Hamilton I., 2006, Psychologia starzenia się, Wydawnictwo. Zysk i S-ka, Poznań.
20. Synak B., 2014, Bezśens i sens nieodwracalnej choroby, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk.
21. System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania. Przegląd sytuacji, propozycja modelu, 2016, B. Szatur-Jaworska, P. Błędowski (red.), Biuro RPO, Warszawa.
22. Szatur-Jaworska B., 2016, Polska polityka społeczna wobec starzenia się ludności w latach 1971-2013, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa.
23. Zostawić ślad na ziemi, Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Pędichowi w 80 rocznicę urodzin i 55 rocznicę pracy zawodowej, 2006, M. Halicka i J. Halicki (red.), Wydawnictwo UwB, Białystok.
24. Zych A. A., 2009, Przekraczając smugę cienia. Szkice z gerontologii i tanatologii, BPS, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice.
25. „Gerontologia Polska” - kwartalnik Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego.

Kierunkowe efekty uczenia się

S1P_W04; S1P_W05; S1P_W09; S1P_U03.

Wiedza

Student zna rodzaje więzi społecznych oraz rządzące nimi prawidłowości w zakresie socjologicznym oraz pedagogicznym i psychologicznym (S1P_W04).

Student ma wiedzę o człowieku w wymiarze natury i kultury - jako biologicznym organizmie i jako rozwijającym się wśród innych, przekształcającym rzeczywistość, w której żyje, sprawczym i autonomicznym podmiocie; zna warunki, w których rozwija się podmiotowa tożsamość i autonomia jednostki (S1P_W05).

Student ma wiedzę o przemianach więzi społecznych i potrafi przedstawić zróżnicowane poglądy na temat zmieniających się historycznie struktur społecznych oraz instytucji, w perspektywie celów i zainteresowań pracy socjalnej (S1P_W09).

Umiejętności

Umiejętności

Student analizuje przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych prowadzących do wykluczenia i marginalizacji osób, grup i lokalnych społeczności, w toku diagnozowania środowiska identyfikując bariery uniemożliwiające osiągnięcie społecznej spójności. (S1P_U03).

Kompetencje społeczne (postawy)**Kontakt**

socpc@univ.gda.pl